

klasno-profesionalna struktura stanovnika novih naselja individualne izgradnje u čakovcu

nada kerovec

ssiz za zapošljavanje,
zagreb, jugoslavija

Cilj je ovog istraživanja bilo utvrditi postojanje klasno-profesionalnih razlika stanovništva u manjim gradskim naseljima Čakovca. Polazna je pretpostavka bila da postoje razlike u nekim socioekonomskim, sociodemografskim i socioprofesionalnim obilježjima stanovnika novih naselja individualne izgradnje. Za očekivati je da razlike u fizičkim obilježjima gradskih četvrti (tip kuće, tip ograde, uređenje dvorišta i dr.) otkrivaju različitost regionalne i klasno-profesionalne pripadnosti njihovih stanovnika.

Odabrana su tri naselja izgrađena poslije oslobođenja: Travnik, Vojni vrtovi i Globetka. Anketom je obuhvaćeno oko 80% populacije tih naselja, tj. upitnik je ispunilo 135 predstavnika domaćinstava od oko 160 obitelji, koliko ih u njima živi.

Rezultati istraživanja pokazuju da su Vojni vrtovi najmlađe naselje po dobi stanovnika. Oko 70% mlade je od 40, a čak 20% mlade je od 30 godina. U pravilu, to su vlasnici ili suvlasnici obiteljskih kuća. U preostala dva naselja više od 50% stanovnika staro je više od 40 godina.

Najviše obrazovanje imaju stanovnici Globetke (30,6% ima visoku stručnu naobrazbu a samo 2,9% ima četiri razreda osnovne škole), a najniže obrazovanje stanovnici Travnika (samo 2,9% ima visoku stručnu naobrazbu, a 28,6% ima do četiri razreda osnovne škole). Zastupljenost pojedinih zanimanja u naseljima odgovara obrazovnoj strukturi: najviše administrativno-stručnih radnika i rukovodilaca ima u Globetki, a najmanje u Travniku; najviše domaćica ima u Travniku, a najmanje u Globetki.

Više od polovice stanovnika Globetke doselilo se iz društvenih stanova, dok su u Travniku više od polovice stanovnika bivši podstanari. Stanovnici Travnika žive u najmanjim stanovima, a u najvećim žive stanovnici Vojnih vrtova. Prema odabranim pokazateljima standarda (posjedovanje automobila, telefona, kućanskih aparata i dr.) najviši standard imaju stanovnici Globetke, a najniži stanovnici Travnika. Na osnovi dobivenih podataka autorica zaključuje da se stanovnici u jednom naselju koncentriraju po obrazovanju, profesijama i imovnom stanju.

→ Čakovec je jedino gradsko naselje Međimurja koje je ponajprije poljoprivredno područje, iako je u posljednja dva desetljeća bilo u njemu značajnih promjena. Poljoprivredno se stanovništvo neprestano smanjuje, a proces deagrarizacije najjači je u naseljima u neposrednoj blizini Čakovca. Prema popisu stanovništva godine 1953. bilo je 62,7% poljoprivrednog stanovništva, a 1971. 45% (ili 52.054 od ukupno 115.660 stanovnika).¹

U središtu takva poljoprivrednog područja razvio se Čakovec kao upravno, gospodarsko i prosvjetno-kulturno središte Međimurja. Iako je neke od osnovnih urbanih značajki (plansku izgradnju, javnu rasvjetu, kanalizaciju, trgovačku mrežu) Čakovec imao već na početku ovog stoljeća, proces urbanizacije intenzivnije se počeo razvijati tek nakon II svjetskog rata. Posebno obilježje poslijeratnog razdoblja jest izgradnja novih naselja privatnih obiteljskih kuća na rubovima grada. Prve obiteljske kuće počinju se graditi u južnom dijelu Čakovca, ali se kasnije grad planski širi prema sjeveru i sjeverozapadu. Nova naselja imaju posve drugo obilježje od prigradskih naselja starog tipa, nastalih u prošlosti, i čiji su se stanovnici uglavnom bavili poljoprivredom. Za razliku od tih starih predgrađa (Buzovec, Putjane i Martane), kojih je vanjski, fizički izgled vrlo sličan seoskom naselju, većina novih četvrti ima obilježja modernog predgrađa – planski su građena i obskrbljena gotovo svim gradskim komunalnim uređajima. Ipak, i između novijih dijelova grada mogu se uočiti razlike u nekim njihovim fizičkim značajkama, npr. u položaju kuća prema ulici, u tipu kuća, u tipu ograda, u uređenju dvorišta i sl., što može navesti na pretpostavku da postoje razlike i u nekim socioekonomskim i sociodemografskim obilježjima njihovih stanovnika. Nakon oslobođenja niklo je nekoliko takvih stambenih naselja obiteljskih kuća, ali ćemo se ovdje ograničiti samo na tri reprezentativna. Pri odabiru tih naselja vodili smo računa o tome da od tri jedno bude pretežno radničko, drugo raznolike socijalne strukture, a treće naselje takozvanih neproizvodnih slojeva. Odabrana naselja imaju i svoja neslužbena imena: Travnik (smješten u južnom dijelu grada), Vojni vrtovi (smješteni u sjevernom dijelu) i Globetka (smještena na sjeverozapadu).

svrha i metode istraživanja

Neka istraživanja pokazala su da u našim velikim gradovima postoji klasno-profesionalna separacija stanovništva,² pa bi bilo zanimljivo saznati vrijedi li to i za manje gradsko naselje kakvo je Čakovec. Držimo vjerojatnim da prostorna segregacija stanovništva različitih socijalnih slojeva nije tako očita i oštra u manjem gradu kao u velikome. Pogotovu se to može reći za Čakovec, u kojemu ne postoji tako velika razlika između četvrti u dostupnosti urbanih tekovina, koje su se inače pokazale u istraživanju provedenom u jednom od radničkih naselja u Zagrebu.³ Razlog je tome možda i taj što su sva stambena naselja ovdje poslije oslobođenja planski izgrađivana

1) Popis stanovništva 1971.

2) Stipe Šušar: *Između zaseoka i megalopolisa*, Zagreb 1973, str. 175 (Biblioteka Sociologije sela).

3) *Isto*, str. 177.

tako da su u svima osnovne urbane tekovine gotovo podjednako rasprostranjene.

Međutim, postoje razlike u nekim fizičkim obilježjima gradskih četvrti koje otkrivaju moguću različitost regionalne i klasno-profesionalne pripadnosti stanovništva. Kako bi nas opisivanje tih obilježja previše odvelo u širinu, približno ćemo naznačiti samo neka od njih.

U Travniku, naselju za koje se pretpostavlja da je radničko, većina je kuća istog tipa, tj. visoke prizemnice sa dva prozora na pročelju, a građena su na građevnoj liniji. To je od tri odabrana najstarije naselje. Sagrađeno je na prilično nepovoljnom prostoru za stanovanje. Odvojeno je kanalom od ostalog dijela grada i vrlo slabo povezano prometnicama s centrom. U kanal se, osim toga, slijevaju otpadne vode iz obližnjih pogona mesne industrije.

Naselje Vojni vrtovi najnovije je i nalazi se u sjevernom dijelu grada. Sve su kuće ovdje visoke jednokatnice s potkrovljem, prilično nezgrapne i sa dosta neukusnih ukrasnih detalja. Većina njegovih stanovnika nedavno se doselila uglavnom iz okolnih sela, što pokazuje analiza biračkih listića.

U trećem naselju, Globetki, kuće su većinom niske, tj. prizemnice s potkrovljem. Većina je njegovih žitelja iz Čakovca i uglavnom pripada tzv. neproizvodnim slojevima.

Osnovni cilj istraživanja bio je ustanoviti klasno-profesionalnu strukturu stanovništva u svakom pojedinom naselju te utvrditi postoje li u tome neke razlike među naseljima. Pošlo se od hipoteze da te razlike postoje.

U istraživanju smo se služili slijedećim metodama: anketom, proučavanjem dokumentacije i promatranjem. Do nekih podataka moglo se doći uvidom u postojeću dokumentaciju u Općinskom zavodu za planiranje, analizu i statistiku i u Urbanističkom odjelu Projektnog biroa GK Međimurje. Većina je podataka dobivena upitnikom.

operacionalizacija pojmova i opis varijabla

Istraživanjem su, kako je rečeno, obuhvaćena novija stambena naselja individualne izgradnje, koja su sastavni dio grada a nikla su poslije oslobođenja na neizgrađenom području. Sam pojam naselja odnosi se na »svako nastanjeno mjesto s posebnim imenom, s tim što su samostalnim naseljima smatrana ona naselja koja imaju svoj posebni teritorij (atar), a nesamostalnim ona naselja koja se nalaze na ataru nekog samostalnog naselja«. ⁴ Svako od tri odabrana naselja ima svoje ime, koje su uglavnom dobila po terenu na kojemu su građena, a budući da su u sastavu grada, radi se o nesamostalnim naseljima.

4) **Popis stanovništva i stanova 1971.** Savezni zavod za statistiku, Beograd 1974.

Osnovna varijabla ovog istraživanja jest klasno-profesionalna struktura stanovništva odabranih naselja. Socijalnom strukturom jugoslavenskog društva bavili su se mnogi sociolozi: V. Cvjetičanin, A. Dragičević, B. Horvat, I. Kuvačić, R. Lukić, S. Pečuljić, S. Šuvar i dr. Na temelju njihovih teorija i nekih primjera iz prijašnjih istraživanja⁵ moguće je definirati empirijski pojam socijalne strukture kojim ćemo operirati u ovom istraživanju. U ovom radu socijalna struktura stanovništva uključuje:

1. **radničku klasu** koja obuhvaća:

- a) neposredne proizvođače što obavljaju fizičke poslove u procesu materijalne proizvodnje,
- b) posredne proizvođače što obavljaju umne poslove u procesu materijalne proizvodnje,

2. **neproizvođačke ili srednje slojeve** koji obuhvaćaju:

- a) privrednu administraciju,
- b) društvene službe,
- c) državne službe,

3. **seljaštvo**:

4. **marginalni slojevi**:

- a) obrtnici,
- b) lumpen-proletariat.

rezultati istraživanja

Istraživanje je provedeno godine 1978. Anketom je bilo planirano obuhvatiti 100% populacije, ali je odaziv bio nešto manji jer neki ispitanici nisu bili kod kuće u vrijeme anketiranja, a neki su odbili ispuniti upitnik (uglavnom stanovnici Travnika). Sumnjičavost i nepovjerenje karakteristike su seoskog mentaliteta, a ovdje četvrtina ispitanog stanovništva posjeduje i obrađuje zemlju, neki imaju i prava seljačka gospodarstva. Nepovjerenje je, vjerojatno, izazvano strahom od ispitivanja imovine za plaćanje poreza.

Anketu je ispunilo 135 ispitanika, odnosno predstavnika domaćinstava: 35 iz Travnika, 36 iz Globetke i 64 iz Vojnih vrtova. To je više od 80% populacije s obzirom na to da u tim naseljima živi oko 160 obitelji. Iz naselja Vojni vrtovi bilo je najviše ispitanika jer je ono najveće, ostala su dva podjednaka. Ispitanici su odabrani prema načelu – samo jedna odrasla osoba iz svake obitelji, odnosno

5) Ivan Šiber: **Socijalna struktura i politički stavovi**. Centar za politički studij, Zagreb 1974.

domaćinstva, tj. anketu je ispunio ili muž, ili žena, ili odraslo dijete, koje je odgovaralo u ime jednoga od roditelja.

U ukupnom je broju anketiranih nešto više žena: od 135 ispitanika žena je bilo 79 (58%), a muškaraca 57 (42%).

Što se dobi tiče, oko 80% ispitanika bilo je od 30 do 60 godina. Po naseljima se dobna struktura razlikuje.

Tabela 1

Starosna struktura ispitanika po naseljima

Tip naselja	Starost					Ukupno
	0—19	20—29	30—39	40—59	60 i više	
Travnik	0	5 14,3%	7 20%	18 51,4%	5 14,3%	35 100%
Globetka	0	2 5,6%	12 33,3%	19 52,8%	3 8,3%	36 100%
Vojni vrtovi	0	13 20,3%	32 50%	18 28,1%	1 1,6%	64 100%
Ukupno	0	20 14,8%	51 37,8%	55 40,7%	9 6,7%	135

Naselje Vojni vrtovi najmlađe je po dobi stanovnika. Oko 70% mlađe je od 40, a čak 20% mlađe je od 30 godina. Ispitanika starijih od 60 godina gotovo i nema. Jedan od razloga takve dobne strukture vjerojatno je taj što su to mahom »friški« stanovici. Prvi od njih doselili su se 1973.

U preostala dva naselja živi uglavnom stanovništvo gornje srednje dobi. Više od polovice ispitanika staro je između 40 i 60 godina, a onih je ispod 30 i iznad 60 malo.

Svih 135 ispitanika završilo je neki stupanj obrazovanja: 15 ih ima 4 razreda, 10 do 8 razreda, 15 potpunu osnovnu školu, 29 je završilo trogodišnju, 34 četverogodišnju srednju školu, 16 ih ima višu i 16 visoku naobrazbu, s time da dvoje od posljednjih ima i treći stupanj fakulteta. Podaci dobiveni anketiranjem pokazuju da se obrazovna struktura ispitanika znatno razlikuje po naseljima.

U Travniku je zabilježen samo jedan ispitanik visoke i jedan više naobrazbe. Najviše ih ima trogodišnju srednju školu: 11 (31%), i do 4 razreda osnovne škole: 10 (29%). Od tri odabrana naselja u ovome je razina obrazovanja stanovnika najniža.

U Globetki ima čak 11 ispitanika (31%) visoke stručne spreme (jedan od njih ima treći stupanj), a zatim slijede oni sa četverogodišnjom srednjom školom: 8, odnosno 22%. Samo jedan ispitanik ima 4 razreda osnovne škole. Stanovništvo ovog naselja ima najvišu razinu obrazovanja (od tri odabrana).

Tabela 2

Struktura ispitanika po školskoj spremi

Tip naselja	Obrazovanje								
	Bez škole	Do 4 razr. OŠ	Do 8 razr. OŠ	Potpuna OŠ	Trogodišnja sred. škola	Četvergod. sred. škola	VSS	VSS	Treći stupanj
Travnik	0	10 28,6%	2 5,7%	3 8,6%	11 31,4%	7 20%	1 2,9%	1 2,9%	0
Globetka	0	1 2,8%	3 8,3%	5 13,9%	5 13,9%	8 22,2%	3 8,3%	10 27,8%	1 2,8%
Vojni vrtovi	0	4 6,3%	5 7,8%	7 10,9%	13 20,3%	19 29,7%	12 18,8%	3 4,7%	1 1,6%
Ukupno	0	15 11,1%	10 7,4%	15 11,1%	29 21,4%	34 25,2%	16 11,9%	14 10,4%	2 1,5%

U trećem naselju ima najviše ispitanika sa četverogodišnjom srednjom školom: 19 (30%). S visokom stručnom spremom ima 4 ispitanika (6%), od kojih jedan ima treći stupanj, a s višom 13 (19%). Međutim, može se očekivati da će se obrazovna struktura ovog naselja nešto izmijeniti jer su neki ispitanici u anketi naveli da dio svog slobodnog vremena posvećuju doškolovanju.

Općenito, obrazovna struktura stanovništva ovih naselja daleko je povoljnija od one u međimurskog stanovništva starijeg od 10 godina, koje više od polovice ima samo 4 razreda osnovne škole.

Jedno od slobodnih odgovora u anketi bilo je zanimanje ispitanika i njegova bračnog druga. Kodirajući slobodne odgovore, dobivena su 52 različita zanimanja za 260 stanovnika ispitivanih naselja.⁶ Najčešće se ponavljaju ova zanimanja: stručni administrativni radnik (53 ili 20%), domaćica (30 ili 12%), rukovodilac (29 ili 11%), radnik za strojem (23 ili 9%), trgovački pomoćnik i nastavnik. Ostalo su većinom zanimanja za koja je potrebna srednja stručna sprema (medicinska sestra, krojač, bravar, građevinski tehničar i sl.). Od ispitanika 3 su liječnika, 5 profesora, 2 stomatologa, 1 projektant, 3 veterinaru i 1 pravnik. Preostali ispitanici VSS izjavili su da su rukovodioci.

Zastupljenost je pojedinih zanimanja u naseljima različita, zapravo analogna je prethodno spomenutoj obrazovnoj strukturi. Npr. administrativnih stručnih radnika najviše ima u Globetki (26%), zatim u Vojnim vrtovima (20%), a najmanje u Travniku (15%). Radnika za strojem najviše ima u Vojnim vrtovima (10%), a najmanje u Travniku (7%). Međutim, u Travniku je samo jedan ispitanik, od ukupno

6) U upitniku se tražilo zanimanje ispitanika i njegova bračnog druga.

35 anketiranih, izjavio da je rukovodilac. U Globetki 18 ispitanika ili čak 26% obavlja funkciju rukovodioca. U Vojnim vrtovima to je 8% ispitanika. Najviše domaćica ima u Travniku (19%), a najmanje u Globetki (6%), što je vjerojatno uvjetovano nekim odgojnim, tradicionalnim i obrazovnim elementima. Žena u Globetki u prosjeku je obrazovanija nego u Travniku, pa možda i to na neki način uvjetuje njezin vlastiti stav o položaju u obitelji.

U novoizgrađene kuće stanovništvo se većinom doselilo iz društvenih ili podstanarskih stanova.

Tabela 3

Prijašnje mjesto stanovanja stanovnika

Tip naselja	Vlastita kuća	Podstanar	Društveni stan	Vlastiti stan	Ukupno
Travnik	8 22,9%	19 54,3%	8 22,9%	0	35
Globetka	10 27,8%	6 16,7%	20 55,6%	0	36
Vojni vrtovi	12 18,6%	23 35,9%	25 39,1%	4 6,3%	64
Ukupno	30 22,2%	48 35,6%	53 39,3%	4 2,9%	135

Više od polovice stanovnika Globetke doselilo se iz društvenih stanova, 28% imalo je prije svoju kuću, a 17% bili su podstanari. U Travniku je situacija obrnuta: više je od polovice bilo podstanara, a od preostalih podjednak je broj bio u društvenom stanu ili u vlastitoj kući. U Vojnim vrtovima trećina je stanovnika prije bila podstanar, trećina je živjela u društvenom stanu, a preostali su ili imali svoju kuću ili vlastiti stan.

Dakle, više od polovice stanovnika Globetke imalo je riješeno stambeno pitanje i prije preseljenja u kuću, pa je vjerojatno motiv da se sagradi kuća bio povećanje stambenog prostora ili promjena stambene sredine. Većina stanovnika Travnika najvjerojatnije se odlučila na izgradnju kuće u prvom redu zato da riješi svoj stambeni problem. U Vojnim vrtovima postoji još jedan razlog više za izgradnju kuće – bijeg sa sela, jer je trećina stanovnika prije imala kuću, i to uglavnom na selu.

U Globetki najveći je broj stanovnika došao iz društvenog stana, uglavnom iz Čakovca, što govori da se ovdje radi o unutarurbanim migracijama koje su karakteristične za suvremene urbane prostore. Stanovništvo iz centra grada ili iz zona društvenih stanova bježi u subregiju. Taj je proces u toku danas u svim urbanim sredinama (kao što Le Corbusier kaže: »Mala kuća okružena svojim voćnjakom i povrtnjakom i prisnim drvetom osvojila je i srce i mozak mas...«⁷⁾).

7) Le Corbusier: *Načini razmišljanja o urbanizmu*. Građevinska knjiga, Beograd 1974. str. 3.

Tabela 4

Veličina stambenog prostora ispitanika po naseljima

Tip naselja	Veličina stambenog prostora				Ukupno
	Do 60 m ²	60—100 m ²	100—150 m ²	150 i više m ²	
Travnik	10 28,6%	22 62,8%	3 8,6%	0	35 100%
Globetka	0	13 36,1%	19 52,8%	4 11,1%	36 100%
Vojni vrtovi	1 1,6%	2 3,1%	14 21,9%	47 73,4%	64 100%
Ukupno	11 8,1%	37 27,4%	36 26,7%	51 37,8%	135

Veličina stambenog prostora također je različita. U najmanjim stanicima žive stanovnici Travnika. Više od 90% živi ih u stanicima manjim od 100 m², a čak 29% u stanicima manjim od 60 m². Najveći stambeni prostor imaju stanovnici Vojnih vrtova, koji je u 73% ispitanika veći od 150 m². U Globetki nešto manje od 90% živi u stanicima od 60 do 150 m².

Ti bi pokazatelji mogli navesti na zaključak da stanovnici Vojnih vrtova imaju najviši osobni standard. Međutim, u ovom slučaju kvadratura stambenog prostora nije isključivo izraz imovnog stanja, nego osobnog ukusa stanovnika i nekih naslijeđenih shvaćanja o veličini kuće. Naime, u Vojnim vrtovima ima najviše došljaka iz seoskih i mješovitih naselja gdje je veličina kuće pitanje prestiža — ako je kuća veća, veći je i ugled vlasnika. Koliko je ovdje taj stambeni prostor stvarno iskorišten, anketom nismo ispitivali, ali u neformalnom razgovoru saznali smo da neki stanovnici upotrebljavaju dvije do tri prostorije, a druge su neiskorištene iako su namještene.

Tabela 5

Imovinsko stanje ispitanika

Tip naselja	Radio	TV	Automobil	Telefon	Stroj za pranje rublja	Hladnjak	Stroj za pranje suđa	Ukupno
Travnik	33 94,3%	35 100%	18 51,4%	6 17,1%	35 100%	35 100%	0	35
Globetka	36 100%	36 100%	28 77,8%	17 47,2%	36 100%	35 97,2%	4 11,1%	36
Vojni vrtovi	64 100%	60 93,8%	47 73,4%	0	60 93,8%	64 100%	3 4,7%	64
Ukupno	133 98,5%	131 97%	93 68,9%	23 17%	131 19%	134 99,3%	7 5,2%	135

Što se tiče imovnog stanja, na temelju dobivenih podataka može se zaključiti da ispitanici Globetke najbolje stoje (tabela 5).

U posjedovanju nekih osnovnih kućanskih aparata (radio, TV, hladnjak, stroj za pranje rublja) gotovo i nema razlike. Međutim, razlike postoje u posjedovanju telefona, stroja za pranje suđa i automobila. Tako npr. u Travniku nitko nema stroj za pranje suđa, telefon ih ima 17%, a automobil 51% ispitanika. U Globetki situacija je drugačija: 11% posjeduje stroj za pranje suđa, 47% telefon, a 78% automobil. U Vojnim vrtovima telefonska mreža još nije bila uvedena pa ne možemo vršiti uspoređivanje, a automobil posjeduje 73% ispitanika (slično kao u Globetki). Stroj za pranje suđa ima 5% ispitanika. Dakle, stanovnici Travnika imaju najniži, a stanovnici Globetke najviši standard.

zaključak

Na osnovi dobivenih podataka može se uočiti da postoji koncentracija stanovništva po obrazovanju, zanimanju i osobnom standardu. Stanovnici Globetke npr. imaju u prosjeku najviši standard, najvišu razinu obrazovanja (po školskoj spremi) i najviše stanovnika sa zanimanjima izvan materijalne, neposredne proizvodnje (npr. 26% rukovodilaca). Sam fizički izgled naselja također govori da se njegovi stanovnici razlikuju od stanovnika ostalih dvaju naselja po nekim karakteristikama.

Ispitanici Travnika imaju najnižu razinu obrazovanja, najniži standard i najviše stanovnika sa zanimanjima u neposrednoj proizvodnji (uglavnom KV radnici). To se naselje nalazi na najnepovoljnijem mjestu, uz kanal otpadnih voda, loše je s centrom povezano prometnicama i zbog toga je prilično neprivačno za stanovanje. Velika većina stanovništva ovog naselja imala je prije njegove izgradnje ovdje oranice, i kad se nakon rata naselje počelo izgrađivati, napravila je kuće na vlastitoj zemlji. To je mahom prije bilo poljoprivredno stanovništvo, a danas je tu dosta mješovitih domaćinstava. Stariji stanovnici rade na zemlji i vode gospodarstvo. Sam fizički izgled ovog naselja sličan je seoskome – duga, glavna ulica s kućama odmah iza cestu.

U Vojnim vrtovima struktura stanovništva po naobrazbi i zanimanjima vrlo je raznolika, negdje između dva već spomenuta naselja. Međutim, po imovnom stanju ovi su stanovnici bliži stanovnicima Globetke. Veliki dio njih zapravo su bivši »bolje stojeći« seoski stanovnici koji su, prodavši imanje na selu, napravili ovdje kuću. Ali, može se očekivati da će se struktura ovog stanovništva po zanimanjima i naobrazbi promijeniti, jer to je mlado stanovništvo koje se može doškolovati i napredovati u poslu.

Iz svega navedenoga može se zaključiti da se nova naselja individualne izgradnje u Čakovcu razlikuju u nekim socijalnim, ekonomijskim, demografskim i obrazovnim karakteristikama stanovnika. Međutim, potrebno je opet spomenuti da se u budućnosti sva ta obilježja mogu izmijeniti, jer su sva tri naselja još u izgradnji i, prema urbanističkom planu, predviđa se njihovo daljnje širenje.

Nada Kerovec:

The Class-professional Structure of Inhabitants in New Settlements of Privately-built Houses in Čakovec

Summary

The purpose of this research project was to establish the existence of class-professional differences among the population of a small town — Čakovec. The starting hypothesis was that there are differences in some socio-economic, socio-demographic and socio-professional characteristics among the population in new settlements made up of privately built houses. It is to be expected that different physical characteristics of town quarters (type of house, type of fence, appearance of the yards and gardens) reflect different regional and class-professional characteristics of their inhabitants.

Three settlements built after the war were chosen: Travnik, Vojni vrtovi and Globetka. The enquiry included about 80% of their population, i.e. the questionnaire was filled in by 135 representatives of the 160 families that live in them.

The results show that Vojni vrtovi are the youngest settlement in age of inhabitants. About 70% are under 40, and as many as 20% are under 30.

As a rule, all the families are owners or part-owners of family houses. In the other two settlements over 50% of the population is over 40. The inhabitants of Globetka have the highest level of education (30.6% have university education, and only 2.8% have up to four

Профессионально-классовая структура населения новых поселений индивидуальной постройки в Чаковце

Резюме

Цель настоящего исследования — утвердить профессионально-классовые различия обнаруженные среди населения в малых поселениях Чаковца. Автор пытается уточнить причины профессионально-классовой разобщенности населения в небольшом городском поселении — Чаковце. Исследование этой проблемы проведено на основе предполагаемых различий в некоторых socio-экономических, socio-демографических и socio-профессиональных признаках населения в новонаселенных пунктах индивидуальной постройки. Можно ожидать и отличия в физических характеристиках городских кварталов (тип дома, устройство двора, тип ограды и др.) раскрывающие разногласия в региональной и профессионально-классовой принадлежности их жителей.

Исследованием охвачена три поселения построенные после освобождения: Травник, Войни вртови и Глобетка. Анкетой охвачено около 80% населения в этих пунктах т.е. 135 представителей домашних хозяйств из 160 семей проживающих в этих поселениях.

Результаты исследования показали что поселение Войни вртови является одним из самых молодых поселений так как в нем около 70% населения моложе 40 лет а даже 20% населения моложе 30 лет.

Как правило, они являются собственниками или совладельцами семейных домов. В остальных двух поселениях более 50% старше 40 лет. Самый высокий уровень образования имеют жители поселения Глобетка (30,6% с высоким образованием или квалификацией а только 2,8% жителей имеют

classes of elementary school), and the inhabitants of Travnik the lowest (2.9% have university education, and 28.6% up to four classes of elementary school).

The occupation of the population in the settlements corresponds with their educational structure: there are most administrative-professional workers and managers in Globetka, and least in Travnik; there are most housewives in Travnik and least in Globetka. Over half the population of Globetka moved there from socially owned flats. Over half the population of Travnik used to live in rented rooms. The inhabitants of Travnik live in the smallest houses, and the population of Vojni vrtovi in the largest. According to selected indicators of standard of living (ownership of automobile, telephone, household appliances etc.) the population of Globetka have the highest standard, and the population of Travnik the lowest.

On the basis of the data obtained, the author concludes that people concentrates in a settlement according to their level of education, profession and income. ●

начальное образование — 4 класса начальной школы) а самый низкий уровень образования имеют жители поселения Travnik (2,9% имеют высокое образование или квалификацию а 28,% имеют неполное начальное образование — 4 класса начальной школы).

Структура отдельных профессиональных деятельностей в этих поселениях соответствует уровню образования населения: в Глоботке преобладают лица занятые в административных учреждениях и в руководстве, тогда как в Travнике их очень мало. Больше половины населения Глоботки раньше проживало на общественных квартирах, а больше половины жителей Travника были квартиросъемщиками. Жители Travника живут на небольших квартирах а в самых больших — живут жители поселения Войни вртови. Согласно отобраным показателям высокого жизненного уровня (автомобиль, телефон, бытовое оборудование и др.) самый высокий жизненный уровень обнаружен среди жителей Глоботки, а самый низкий среди жителей Travника.

На основе полученных данных автор заключает, что концентрация населения в одном поселении происходит в соответствии с уровнем образования, профессиональной деятельностью и имущественным положением. ●